

MANAGEMENTUL DURABIL AL TERENURILOR

Aprilie 2016 ❖ Ediție specială ❖ Se distribuie în mod gratuit.

Managementul durabil al terenurilor - spre beneficiul generațiilor de azi și de mâine

Foto: A.R.

Soluții inteligente pentru performanță

Programul de granturi post - investiționale „Managementul durabil al terenurilor”

Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) implementează Programul de granturi privind sporirea productivității terenurilor printr-un management durabil al solului, realizat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerul Mediului.

Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” este implementat de Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Agriculturii, finanțate de Banca Mondială (UCIMPA).

Finanțarea este asigurată de către Banca Mondială (Asociația Internațională de Dezvoltare) și Fondul Global de Mediu (GEF).

Dosarele de aplicare pot fi depuse de două ori pe an, până în 31 martie 2017, la oficiile teritoriale ale Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA).

Obiectivele programului

Programul de granturi prevede compensarea condiționată a investițiilor efectuate de către producătorii agricoli eligibili în tehnologii și practici de management durabil al solului, fapt ce va contribui semnificativ la promovarea progresivă a practicilor agricole prietenoase mediului în sectorul agro-industrial din Republica Moldova.

Pentru aceasta, se va urmări îndeplinirea unor obiective specifice:

- Protecția mediului înconjurător;
- Menținerea și sporirea fertilității solului;
- Conservarea biodiversității ecosistemelor agricole;
- Promovarea și dezvoltarea de tehnologii și proceduri prietenoase mediului;

- Sporirea veniturilor întreprinderilor prin aplicarea practicilor de conservare a solului și prevenirea eroziunii acestuia.

Asigurarea finanțării grantului

Grantul post-investițional va rambursa 50% din valoarea investiției eligibile, cu un plafon de 20 000 dolari SUA per producător agricol.

Membrii grupurilor de producători, beneficiari ai programului de granturi investiționale „Facilitarea accesului la piețele de desfacere”, de asemenea implementat în cadrul MAC-P, sunt eligibili și pentru programul de granturi post-investiționale destinate managementului durabil al terenurilor.

Granturile post-investiționale pentru membrii grupurilor de producători, beneficiari ai programului de granturi investiționale pentru infrastructura post-recoltă, vor rambursa 50% din valoarea investiției eligibile, cu un plafon stabilit la 5 000 dolari SUA.

Un producător agricol va fi eligibil pentru un singur grant post-investițional în cadrul mecanismului propus de finanțare.

Criteriile de eligibilitate

Vor fi acceptate doar utilaje și mașini agricole noi procurate începând cu 1 noiembrie 2015, anul producerii începând cu 2014. Vor fi considerate eligibile pentru finanțare practicile de management durabil al terenurilor, implementate după data de 1 noiembrie 2015.

Solicitantul programului de granturi post-investiționale destinate managementului durabil al terenurilor trebuie să respecte următoarele condiții:

- Activează în sectorul agricol de cel puțin 3 ani;

- A efectuat investiții eligibile, în conformitate cu obiectivele programului de granturi post-investiționale;

- Deține legal terenurile agricole în proprietate și/sau posesie de cel puțin 15 ani, în cazul plantațiilor multianuale (livezi, vii etc.) și/sau cel puțin 3 ani pentru terenurile destinate cultivării altor produse agricole pe care se vor aplica practicile de management durabil al terenurilor;

- Nu se află în proces de insolabilitate;
- Nu este inclus în Lista de interdicție a producătorilor agricoli;
- Nu are datorii la bugetul public național;
- Este înregistrat, activează și realizează investiția pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv în raionul Dubăsari, dar cu excepția orașelor Chișinău și Bălți.

Tipuri de investiții eligibile:

- Măsuri de protecție și ameliorare a solurilor aplicate pe terenurile agricole:

*Fâșii vegetative de filtrare
Cultivarea pe contur
Managementul integrat al dăunătorilor*

Perdele forestiere de protecție

Măsuri agro-forestiere

Ameliorarea solului

Mulcire.

- Măsuri hidrotehnice

Sisteme de captare a apei de ploaie.

- Tehnologii No-Till (complex tehnic: 1. Semănătorii no-till, 2. Tocătoare (cu condiția deținerii în proprietate a semănătorii no-till), 3. Stropitoare de câmp (cu condiția deținerii în proprietate a semănătorii no-till), 4. Combină de recoltare cu tocător și distribuitor al

paielor inclus (cu condiția deținerii în proprietate a semănătorii no-till, stropitoare de câmp).

- Tehnologii Strip-Till (Combinatoare pentru formarea benzilor).

Vor fi considerate eligibile pentru finanțare practicile agricole de management durabil al terenurilor aplicate după data de 1 noiembrie 2015. Costurile eligibile vor fi consultate din Manualul de alocare a granturilor disponibil pe site-ul AIPA.

În atenția aplicanților!

Producătorii agricoli pot beneficia gratuit de consultanță specializată pe următoarele subiecte: evaluarea de mediu, sisteme conservative de lucrare a solului și practici de management durabil al terenurilor.

Participanții la programele de granturi sunt invitați să acceseze toată informația necesară la următoarele adrese:

Agencia de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)
Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 162,
Chișinău, MD-2004
www.aipa.gov.md

Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Agriculturii, finanțate de Banca Mondială (UCIMPA)
Str. Constantin Tănase, nr. 9, oficiul
512, Chișinău, MD-2005
Tel: (022) 222 465; (022) 244 479
Fax: (022) 244 469
www.capmu.md

Un program ce dă roade

Granturile post-investiționale „Managementul durabil al terenurilor” sunt destinate producătorilor care aplică practici agricole prietenoase mediului. Linia de granturi este deschisă în cadrul proiectului MAC-P (Agricultura Competitivă în Moldova), finanțat din fondurile Băncii Mondiale, Guvernului Suediei, Facilității Globale de Mediu și Guvernului Republicii Moldova.

Până în prezent au fost realizate 3 runde ale Programului de granturi post-investiționale. Cea de-a patra rundă este în derulare în prezent, producătorii agricoli fiind invitați să depună dosarele până la 30 iunie 2016 și să confirme investiția în practici de management durabil al terenurilor, pentru a obține rambursarea cheltuielilor în proporție de 50%.

De la începutul demarării programelor de granturi post-investiționale au fost recepționate 153 dosare dintre care 111 au fost calificate finaliste pentru rambursarea a 50% din valoarea investiției în tehnologii de MDT. Beneficiarii programului au investit în 147 de utilaje destinate MDT, dintre care cea mai mare parte a acestora au procurat semănători – 37 utilaje, tocătoare (cositori) – 32 utilaje, stropitori – 30 utilaje, combinatoare – 8 utilaje. De asemenea, beneficiarii au investit în practici de MDT și anume în construcția a 2 iazuri de captare a apei pluviale și înierbarea cu lucrarea solului numai în jurul pomilor în livezi.

Valoarea cumulativă a granturilor constituie 19 519 656,08 lei (1 029 181 dolari SUA). Valoarea medie a unui grant reprezintă – 175 853 MDL. Din totalul beneficiarilor, 28 au primit granturi în valoare de peste 300 000, iar un beneficiar a luat grant minim de 20 947 lei.

Ca urmare a dezagregării pe gen s-a constatat că din 111 de beneficiari, doar 17 sunt femei sau (bărbați – 81, 13%; femei – 18, 87%). Suprafața terenurilor agricole prelucrate de finaliștii programului reprezintă 34 841, 4455 ha.

Granturile acordate acoperă cele mai diverse localități din Moldova, răspândindu-se pe întreg teritoriul țării, preponderent din Glodeni - 13 beneficiari, Fălești - 11, Râșcani, Sângerei, Briceni - 10. De menționat că cei mai mulți beneficiari sunt în zona de Nord a țării. Din cei 111 de beneficiari, 75 provin din nordul țării. Din zona de sud sunt 24 beneficiari, iar din zona centrală – 12 persoane.

Istoriile de succes ale câtorva dintre beneficiarii Programului de granturi post-investiționale „Managementul durabil al terenurilor” le aflați în paginile 2 și 3 ale acestei ediții speciale.

Fâșiile vegetative și multiplele lor beneficii

N în satul Hristoforovca, raionul Ungheni, familia Cernei arendează un lot de pământ cu o suprafață de 6 ha, pe care cultivă căpșună și zmeură. Terenul se află lângă sat și întrucât întreaga regiune este deluroasă, înclinația pantei terenului este inevitabilă. Acest lucru favorizează eroziunea solului, atât gravitațională, cât și cea eoliană. După îndelungi căutări, familia Cernei a decis să recurgă la practici ecologice pentru a opri acest fenomen.

Așadar, au plantat în primăvara anului trecut o fâșie de măceș în jurul întregii suprafețe cultivate, dublând-o cu o fâșie de ierburi lată de 1 m. Dat fiind faptul că pe timpul verii unii arbuști s-au uscat ca efect al secetei, iar alții n-au rezistat pe timp de iarnă, au apărut goluri în această fâșie vegetativă. De aceea, primăvara aceasta administratorii terenului au completat golurile și au întregit banda, care acționează și ca un gard natural în jurul terenului. Astfel, această investiție de 8000 lei a familiei Cernei s-a dovedit a fi dublu folositoare: ține pe loc pământul în pantă în ciuda ploilor uneori puternice, dar și protejează cultura de căpșun și zmeură de intruși

(de obicei animale domestice care caută să mai pască ceva). Durabilitatea acestei practici este accentuată și de beneficiile arbuștilor de măceș, ale căror fructe pot fi, de asemenea, valorificate pe piața locală, la fel ca și roada de căpșună și zmeură obținută de familia Cernei în urma prelucrării pământului.

Potrivit Carolinei Cernei, administratora acestei gospodării țărănești, această metodă de prevenire a eroziunii solului este binevenită în special pentru oamenii care dețin terenuri în pante mai accentuate. Deși gradul de eroziune depinde foarte mult de intensitatea și frecvența ploilor într-o zonă, ea este de părere că nu strică să

împrejmuiști propriul teren cu fâșii vegetative, indiferent de faptul că se așteaptă sau nu ploi. Vântul are și el o contribuție considerabilă în accentuarea eroziunii și a desertificării, pentru că ridică particulele de sol și le transportă pe suprafețe extinse, însă o fâșie de măceș sau porumb (sau alt arbust) lungă și deasă oprește vântul și reține particulele de sol în teritoriul împrejmuit. Doamna Cernei a mai subliniat și faptul că fiecare cultură/plantație are propriile ei cerințe și că fermierii care s-au decis să aplice aceste practici trebuie să consulte experții din cadrul programului MDT care le vor oferi gratis sprijin informațional privind componența fâșiei antierozionale, lățimea benzii înierbate dintre rândurile plantației, pentru a valorifica la maxim beneficiile acestui procedeu de gospodărire a pământului.

Întrebată dacă în cazul ei, fâșia anti-erozională și-a demonstrat eficiența, doamna Cernei a spus că plantarea recentă a acesteia nu permite încă verificarea rezultatului, însă cu siguranță

Carolina Cernei și plantația de zmeură, protejată de fâșia de protecție și înierbare

recomandă această practică și altor fermieri care doresc să-și protejeze terenurile cultivate. „La noi agricultorii stau slab cu finanțarea și de aceea aceste componente inovative de gospodărire a pământului sunt binevenite pentru oricine. Trebuie de abordat o atitudine particularizată, de la caz la caz, pentru că agricultorii au situații diferite și

nevoi diferite, pornind de la specificul terenului sau a culturii și terminând cu situația financiară” a încheiat doamna Cernei.

Datorită aplicării la Programul de granturi post-investiționale „Managementul Durabil al Terenurilor”, Cornelia Cernei a obținut rambursarea investiției în proporție de 50%.

Agricultura simplă - conceptul spre care trebuie să ne îndreptăm

Serghei Borinschii, din satul Sângerei Noi, raionul Sângerei, este fondatorul și conducătorul firmei SRL ALIMARIX-DANI, întreprindere specializată pe creșterea și comercializarea plantelor cerealiere, tehnice și furajere, cultura legumelor și a semințelor, dar și a pomușoarelor, fructelor, nucilor și altor culturi fructifere.

Pornind de la 2 hectare în 2003, domnul Borinschii prelucurează astăzi peste 500 de hectare, iar în cei 13 ani de activitate a progresat datorită muncii neîntrerupte, a grijii față de pământul lucrat și a investițiilor făcute cu cap. În acest sens, agricultorul și-a procurat o semănătoare No-till, pe care Proiectul Agricultură Competitivă în Moldova, prin Programul „Managementul Durabil al Terenurilor”, i-a achitat-o în proporție de 50%.

Acest utilaj agricol și-a demonstrat eficiența de la primele utilizări, iar domnul Borinschii recomandă folosirea acestei tehnici și altor agricultori interesați. „Agricultura simplă, fie în sistem no-till sau mini-till, este conceptul spre care trebuie să ne îndreptăm”.

Însămânțarea directă este profitabilă pentru că exclude sau minimizează necesitatea altor lucrări, și, în concluzie, se face economie la carburant, forță de muncă, utilaje etc. Deși tehnologia prezintă unele dezavantaje, cum ar fi dezvoltarea dăunătorilor, fermierul consideră că acestea sunt contra-balansate de avantajele acestui sistem: îmbunătățirea calității solului, menținerea umidității și răcorirea pământului datorită resturilor vegetale rămase pe sol de

la cultura precedentă, reducerea eroziunii solului și dispariția fenomenului de pulbere de vânt, reducerea evaporării apei, evitarea distrugerii structurii solului și compactizării acestuia. Cu alte cuvinte, aceste aspecte reprezintă bazele agriculturii sustenabile, iar acest nou concept va începe să fie popular odată ce fermierii se vor convinge de recolta și productivitatea terenurilor prelucrate conform acestor metode. Potrivit studiilor de specialitate, această tehnologie crește producția cu până la 10% în primii ani de la utilizare, având un efect cumulat pe termen lung.

La nivel mondial, tehnologia No-till este practică pe o suprafață de peste 70 milioane ha, mare parte în America Latină, SUA și Australia și doar o mică parte în celelalte zone ale lumii. Recent, Moldova a început să facă primii pași în acest domeniu, ale cărui metode se pretează cel mai bine fermelor mari sau terenurilor cu suprafețe extinse. Așa cum este de așteptat, reușita acestui sistem depinde de fiecare fermier în parte, și de felul în care reușește să își schimbe înțelegerea și percepția asupra agriculturii. În cazul fixării pe metodele învechite, acest sistem se poate dovedi a fi un eșec, pentru că simpla procurare a unei semănători No-till nu va aduce impact mare: aceasta va trebui integrată în întregul sistem al agriculturii inovative, și mai ales, ecologice.

După ce ne-a povestit toate aceste detalii importante, Serghei Borinschii a făcut și un apel către toți fermierii la practicarea agriculturii simple, la înțelegerea componentelor principale ale sistemului No-till și a modului de funcționare a rotației culturilor.

Semănătoarea No-till - utilajul potrivit pentru practicarea agriculturii inovative și ecologice

O investiție răscumpărată din primul an

Igor Tcaci și-a câștigat reputația de agricultor dedicat la Hiliuți, raionul Râșcani. Cei care îl cunosc confirmă că este un om muncitor și că iubește pământul, iar faptele și rezultatele sale vorbesc de la sine: decenii de muncă în câmp, mii de hectare prelucrate neîntrerupt (1100 ha) cu grijă și considerație, și recent – fondarea unei școli de fermieri unde se dedică în totalitate formării de profesioniști ai domeniului.

Administrator al SRL-ului „Hiliuțanul”, domnul Tcaci se ocupă de ani buni cu cultivarea grâului, porumbului, orzului, rapiței, soiei etc. Paralel, este implicat în creșterea fructelor și a porcilor de rasă. În 2013, și-a procurat o semănătoare No-till pentru a prelucra pământul într-o manieră inovativă. Investiția i-a fost acoperită parțial din linia de granturi nerambursabile post-investiționale „Managementul Durabil al Terenurilor” din cadrul proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P).

Întrebat dacă investiția a reușit să se răscumpere, răspunsul domnului Tcaci a fost prompt: „din primul an!”. Sărind de la un argument la altul, el a încercat să sublinieze o idee foarte clară: că semănătoarea No-till prelucurează pământul arabil fără a-l stresa și fără a-l epuiza. Utilajul e de ultimă oră fiind dotat cu tot felul de minuni ale tehnicii moderne: GPS-uri și trasee memorate digital), tehnologia No-till însămânțează terenul fără a întoarce brazda. Pe lângă faptul că această practică de prelucrare este rentabilă financiar (este ieftină și implică multă economie de motorină), este și foarte ecologică pentru că nu prelucurează solul în adâncime și îi păstrează astfel umiditatea. Mai mult decât atât, domnul Tcaci a explicat că prelucrarea solului cu No-till merge mână în mână cu o altă practică agricolă – mulcirea – care presupune păstrarea pe câmp a tuturor rămășițelor vegetale rămase în urma strângerii roadei. Aceste resturi au un rol deosebit în protecția solului, pentru că nu permite penetrarea razelor ultraviolete și totodată facilitează dezvoltarea microflorei care îmbogățește considerabil fertilitatea straturii de humus. Precum vedeți, o serie de beneficii izvorâte unul din altul grație unui mecanism foarte bine gândit de înțelegere a nevoilor pământului.

Tehnică modernă pe câmpurile de la Hiliuți

„Lumea se uită la mine cum la resturile pe câmp și se gândește că sunt nebun; dar așa se întâmplă când încerci metode inovative și nu epuizezi solul, așa cum am fost deprinși până acum. Bineînțeles, prelucrarea cu semănătoarele No-till prezintă și niște dezavantaje: în stratul acesta de resturi vegetale se pot dezvolta dăunători, trebuie să fii atent și să practici rotația culturii în cea mai strictă manieră – la mine chestia asta se face cu o precizie de ceas, iar semințele trebuie să fie calitative - nu orice sămânță dă randament. Depinde foarte mult și de calitatea solului, de specificul fiecărui teren. De aceea, este important de făcut analiza solului. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să duc solul la analiză; abia după aceea am venit cu semănătoarea No-till în teren”, povestește dl Tcaci. De asemenea, practica cere un efort sporit din partea agricultorilor: câmpul trebuie să fie nivelat ideal, distribuția resturilor vegetale trebuie să fie uniformă, deranjul în teren trebuie să fie minim – tractoarele și oamenii trebuie să umble cât mai puțin pe suprafețele prelucrate.

Chiar și așa, cu atâtea rigori și cerințe suplimentare, recomandarea domnului Tcaci pentru toți agricultorii este una simplă și de efect: „Trebuie de început cât mai repede cu No-till!”. De aceea, este necesar ca fermierii interesați să caute informații din timp despre această practică și să înțeleagă beneficiile acestor noutăți ale agriculturii moderne.

Iazurile cu apă pentru nuci

Nicolai Kiktenko, administratorul SRL-ului „Gospodarul Rediu” din localitatea Rediu de Sus (raionul Făleşti), este autorul unei investiții inovative pentru regiunea în care activează: 3 iazuri antierozionale de captare a apei pluviale cu suprafața mai mică de 1 ha.

Întreprinderea „Gospodarul Rediu” activează din 1988, fiind, de altfel, prima gospodărie agricolă individuală din Moldova. Ulterior, întreprinderea a fost reorganizată în SRL. De atunci, „Gospodarul Rediu” a crescut și s-a extins, exact ca în vorba proverbului: „crește într-un an cât alții în zece”. Astfel, terenul de pământ prelucrat de „Gospodarul Rediu” este de 320 ha, dintre care 300 ha sunt arendate, iar 20 ha reprezintă pământ propriu. SRL-ul se laudă cu o plantație de ginseng care atrage ca un magnet vizitatori autohtoni și străini, iar restul terenurilor sunt folosite pentru producerea de material săditor de nuc (83 soiuri și forme: Argesan,

Jupânești, Germisara, Ghiocu, Făleşti, Recea, Pescianschii, Tiho-mirovșchii, Codrene, Costiujeni, Chișinău, Cazacu, Călărași, F-15, Danileevșchii, Ovată, B-1, Bortco, Plin, F-Oleinic, Bejănari – sunt doar câteva din ele). Cei interesați de procurarea materialului săditor sunt întâmpinați cu multă căldură de către administratorul întreprinderii, Nicolai Kiktenko, care le oferă servicii de consultare și le recomandă fie puiști de nuc altoiți, fie puiști de nuc în container.

Nicolai Kiktenko este și cel care se ocupă personal de toate activitățile menite să îmbunătățească activitatea întreprinderii. De câțiva ani încoace, domnul Kiktenko a

început să folosească practici prietenoase mediului în agricultură, devenind unul dintre beneficiarii Programului de granturi post-investiționale „Managementul durabil al terenurilor”.

Închiriind mici bazine de apă, Nicolai Kiktenko a decis să le transforme în iazuri de captare a apei pluviale cu suprafața mai mică de 1 hectar, care să aibă și rol antierozional. Pentru a le îmbunătăți starea, toamna aceasta a excavat aproape 12 500 m³ de nămol sapropelic de pe fundul acestor iazuri, depozitându-l

Două din cele trei bazine de captare a apei de ploaie reabilitate de Nicolai Kiktenko

Nicolai Kiktenko (dreapta)

du-l pentru a-l reutiliza în scopuri agricole. Astfel, fermierul aplică următorii pași: depozitează nămolul sapropelic (bogat în substanțe organice), oferindu-i timp să se descompună și abia apoi îl folosește pentru a recultiva terenurile. Pentru a consolida malurile iazurilor, a procurat recent o peliculă produsă în Olanda, numită geomembrană, pe care a achitat-o din bugetul personal și pe care a început deja s-o instaleze pe malurile iazurilor.

Toate aceste practici și achiziții se înscriu în tiparul de agricultură ecologică, concept încă necunoscut pe deplin în Moldova, dar care, în opinia domnului Kiktenko, e singura cale de a crește potențialul pământului fără a fura din sănătatea mediului înconjurător. Convinși de beneficiile agriculturii ecologice, Kiktenko continuă să fie un fermier activ, participant la multe granturi și proiecte internaționale destinate consolidării acestui domeniu încă

nevalorificat. Acum a venit rândul proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P), care are drept componentă linia de granturi nerambursabile post-investiționale „Managementul durabil al terenurilor”, să se laude cu acest beneficiar-model. Întrucât proiectul promovează utilizarea practicilor inovative și sustenabile în agricultură, domnul Kiktenko a găsit contextul potrivit pentru a-și valorifica încă o idee de agricultură ecologică: consolidarea iazurilor antierozionale, destinate acumulării și utilizării apei pluviale și creării presiunii hidraulice.

Terenurile agricole pe care plantează material săditor de nuc au fost arendate pentru o perioadă de 25 ani, și același procedeu vrea să îl aplice și în cazul iazurilor. Om cu o energie remarcabilă, domnul Kiktenko găsește că exact aici este cel mai greu pas: drumul lung și încălțat al birocrației. „Ar fi bine ca statul să ne ajute, nu să pună bețe în roate agricultorilor, care sunt puținii oameni din țara asta care mai fac ceva. E timpul pentru ca guvernul nostru să-i susțină pe cei care muncesc”, își încheie gândul omul care iubește nucii.

Bazinele de apă erau într-o stare deplorabilă până la demararea lucrărilor de consolidare

Combinatoarele agricole merită fiecare bănuț investit

Mihai Mazurchevici, din Hăsnășenii Noi, Drochia, are o experiență de 16 ani în cultivarea terenurilor agricole. Axat pe creșterea grâului, orzului, porumbului, florii-soarelui, sfeclei de zahăr, dar și a legumelor. Acest agricultor își muncește an de an cu aceeași dedicație cele 900 hectare arendate.

Concentrat mereu pe îmbunătățirea performanței, domnul Mazurchevici a procurat în 2014 două combinatoare agricole menite să îi facă munca în câmp mai ușoară: ararea și afânarea solului, strângerea recoltei, dezmirișirea și nivelarea terenului, într-un cuvânt – utilaje agricole multifuncționale care merită fiecare bănuț investit. Apropos de bani, întreaga achiziție l-a costat pe domnul Mazurchevici peste 1 milion și jumătate de lei, cheltuielile fiind-ui rambursate parțial prin intermediul proiectului Agricultură Competitivă în Moldova MAC-P – programul de granturi post-investiționale „Managementul Durabil al Terenurilor”.

Despre proiectul în cauză a aflat din sesiunile informative desfășurate în regiune, iar de aici până la participarea în proiect n-a pierdut multă vreme.

Astăzi este convins că inovația în agricultură este cheia randamentului, de aceea și-a fixat ca obiectiv următor

procurarea unei semănători No-till. „Am văzut pe la alții cum lucrează aceste semănători, mai bine zis, ce efect au. Câmpurile sunt netede, nu mai au denivelările acelea supărătoare ca atunci când sunt arate la adâncimi mari”. Avantajele acestor utilaje l-au determinat să investească în ele și acum este convins că aceste metode trebuie puse în aplicare, mai ales că majoritatea câmpurilor sunt epuizate și deshidratate după atâtea arat. Întrebat de agricultura convențională și de rostul ei, domnul Mazurchevici propune o abordare de compromis: „Din când în când trebuie de arat oricum. Odată la 3-4 ani trebuie să întorci brazda. Când eram la institut, ni se preda că aratul este o procedură care trebuie aplicată în fiecare an, cât mai des. Dar asta avea un impact asupra stratului fertil al solului – humusul – și asta se reflectă în bogăția culturii semănate. Metodele clasice nu mai dau randament. Metodele acestea inovative nu stresează atât de mult terenul, îi păstrează umiditatea, câmpurile arată mai frumos, culturile sunt mai arătoase. Priveam la terenurile unde se semănase toamna grâu cu semănătorile No-till și făceam comparație cu al meu: la mine abia ieșea, pe când la alții grâul deja se înfrătea”, spune dl Mihai.

De aceea, părerea domnului Mazurchevici și recomandarea sa pentru alți fermieri este că elementul de noutate trebuie să fie introdus în agricultură, iar culturile fără arătură merită încercate.

Tehnica modernă de la Hăsnășenii Noi-pentru roade bogate și pământ productiv

Exemplu de managementul durabil al terenurilor la Telenești

Timofei Căldare din satul Mândrești, raionul Telenești, este un agricultor cu multă vechime în muncă. Administrator al S.R.L.-ului Dorvalandro, domnul Căldare s-a dedicat de ani buni creșterii fructelor. Mai exact, dumnealui s-a specializat în cultura legumelor, pomii-cultura, creșterea producției de pepinieră, cultura fructelor, comerțul cu ridicata al legumelor și fructelor și comerțul cu ridicata al cerealelor, semințelor și furajelor pentru animale.

Pornind de la plantații de 40 ha cu cireși și pruni, Timofei Căldare a ajuns azi să se ocupe cu creșterea fructelor pe suprafețe extinse, de peste 160 ha, îngrijind și alte plantații aflate în afara raionului Telenești. Pentru a spori randamentul terenurilor, dar și pentru a-și asigura succesul agricol și peste ani, domnul Căldare a aplicat diverse practici de management durabil al terenurilor: construcția a trei bazine de captare a apei de ploaie, aplicarea înierbării în fâșii în livada de prun, iar recent a sădit circa un km de fâșii forestiere din nuc și aronie în livezile sale.

Timofei Căldare

Potrivit agricultorului, aceste bazine de captare a apei de ploaie s-au dovedit a fi importante pentru implementarea unui sistem de irigare prin picurare pe o suprafață de peste 40 de hectare de plantații. Sădirea fâșiilor vegetative au fost esențiale pentru a opri eroziunea solului în livezile cultivate pe dealuri, deci situate pe pante cu diferite grade de înclinație. Ideea de livadă de nuci, pe care o avea în minte de ceva timp, a luat forma unor perdele forestiere, care, pe lângă faptul că asigură roada de nuci așteptată, și-au demonstrat utilitatea ca paravan în fața vântului, apărând culturile de grâu, și menținând umiditatea în sol. Cultura de aronie a fost plantată la fel, în fâșii, iar domnul Căldare și-a setat niște planuri menite să continue munca începută în 2015: plantarea a 20 de hectare de perdele forestiere pe terenurile cultivate până acum.

Perdelele forestiere de protecție

Agenția „Moldsilva”, în colaborare cu proiectul Băncii Mondiale „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P), componenta „Sprijin pentru reabilitarea perdelelor forestiere de protecție”, în perioada 2014-2015 înfăptuiește reabilitarea perdelelor forestiere de protecție a terenurilor agricole din zona de sud a Republicii Moldova. Astfel se urmărește un scop major bine determinat: sporirea competitivității terenurilor agricole și creșterea roadei la hectar.

Inițial, întru reabilitarea perdelelor forestiere de protecție, s-a făcut inventarierea și evaluarea stării acestora, precum și a volumului de lucrări necesare a fi înfăptuite. Specialiștii Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS), în colaborare cu reprezentanții entităților silvice teritoriale și autorităților publice locale, au cercetat 1353 de perdele forestiere de protecție, care cumulează 2,7 mii ha. Au urmat apoi lucrări de reconstrucție ecologică, ajutorare a regenerării naturale, îngrijire și conducere, elagaj artificial etc. Pe lângă aceasta, sunt programate și lucrări de creare și întreținere a fașilor mineralizate de protecție antiincendiară.

Colaborarea respectivă despre care vorbim prevede ca până în mai 2017 să fie reabilitate 2,2 mii ha de perdele forestiere, situate în sudul republicii, unde este înregistrat unul dintre cele mai înalte nivele de erodare a terenurilor agricole – 42,5% în raionul Cahul și 42,1% în raionul Hâncești. Lucrările tehnice, destinate reabilitării perdelelor forestiere, sunt îndeplinite de entitățile silvice, în strânsă cooperare cu comunitățile locale. În acest proces de activitate sunt implicate 9 entități silvice, care activează în partea de sud a republicii. Perdelele de protecție a terenurilor agricole, incluse în proiect, sunt gestionate de 84 de primării din 12 raioane administrative, inclusiv UTA Găgăuzia. Astfel,

în ultimii doi ani, entitățile silvice din cadrul Agenției „Moldsilva” au efectuat lucrări de reabilitare a 1654,5 ha de perdele forestiere.

Concomitent cu lucrările de reabilitare a acestor perdele forestiere, Grupul tehnic pentru implementare PACM în cadrul ICAS oferă asistență tehnică și consultanță beneficiarilor (primăriilor) programului de reabilitare a perdelelor forestiere de protecție. Pe parcursul anilor 2014-2015 specialiștii ICAS au oferit consultanță pentru

Exemple de bună gospodărire a perdelelor forestiere de protecție la Mingir, Hâncești

Perdele forestiere care necesită reabilitare

circa 60 primării din 12 raioane ale republicii.

ICAS, în cadrul general al MAC-P, a realizat estimarea stocului de carbon din sol și biomasa terestră. Pentru aceasta a fost utilizată Metodologia AR-AM0002 „Restabilirea terenurilor degradate prin împădurire/regenerare” (Versiunea 03), care este aplicabilă pentru proiecte de împădurire și regenerare, fiind utilizată în cadrul proiectelor „Conservarea solurilor în Moldova” și „Dezvoltarea sectorului forestier comunal în

Moldova”. Estimarea s-a realizat în baza unui eșantion general de 43 suprafețe: 28 de probe – pentru estimarea carbonului din biomasă (arbori, arbuști, litieră) 15 probe – pentru carbonul din sol (stratul de 30 cm). În rezultatul măsurărilor, analizelor de laborator și calculelor ulterioare s-a stabilit că volumul de carbon stocat pe sectoarele din cadrul MAC-P (2,2 mii ha) constituie 214,1 mii tone, inclusiv biomasa arborilor și arbuștilor – 39,8 mii tone, litieră – 7,5 mii tone și sol – 166,8 mii tone.

Implementarea sub-componentei „Sprijinul pentru reabilitarea perdelelor forestiere de protecție” are un șir de beneficii socio-economice. Sunt create locuri de muncă provizorii și permanente. În mod legal este obținută o cantitate de masă lemnoasă, în special pentru asigurarea familiilor social vulnerabile, a pensionarilor cu lemn de foc. În anii 2014-2015 a fost recoltat și transmis primăriilor un volum de 9,7 mii m³ de masă lemnoasă.

Printre beneficiile pe termen lung ale implementării Sub-componentei respective este ameliorarea condițiilor de mediu, care încep a se face simțite la 3-6 ani de la înființarea/reabilitarea perdelelor forestiere, iar efectele maxime înregistrându-se după vârsta de 10-12 ani.

Un impact pozitiv îl au perdelele forestiere asupra productivității câmpurilor agricole, asigurând o creștere a roadei cu 15-20%. Iată de ce este binevenită reabilitarea și crearea noilor suprafețe de perdele forestiere.

Ion TALMACI,
vicedirector tehnic ICAS

Perdele forestiere degradate la Tigheci

Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova (MAC-P)”, pe lângă faptul că promovează un concept nou în agricultura autohtonă, își propune executarea unei sarcini la fel de interesante: monitorizarea și evaluarea (M&E) beneficiilor economice, sociale și ecologice ale practicilor și activităților de management durabil al terenurilor aplicate de către beneficiarii proiectului; precum și fortificarea capacităților beneficiarilor în această direcție. Aceste două proceduri sunt realizate de ACSA (Agenția Națională de Dezvoltare Rurală), fiind parte a unui sistem complex și cuprinzător de indicatori de performanță care țin de monitorizare și evaluare. Acești indicatori sunt setați în concordanță cu practicile și activitățile MDT planificate în cadrul proiectului.

Numărul total al companiilor antrenate în studiul monitorizării și evaluării este de 60 din numărul total de 111 de beneficiari de granturi furnizați până la ora actuală de către proiectul MAC-P. Aceste companii sunt selectate

Monitorizare și evaluare pentru investiții durabile

în conformitate cu mai multe criterii: geografic (locația), perioada accesării grantului, destinația grantului/echipamentului (culturi de câmp, plantații multianuale etc.), practicile MDT aplicate: prelucrarea solului, sistem integrat de protecție a plantelor, prelucrarea resturilor vegetale etc.

Studiul monitorizării și evaluării practicilor MDT se axează pe trei componente: economic, social și ecologic, iar echipa de experți ACSA și-a setat ca obiectiv desfășurarea unor grupuri de activități care corespund fiecărei componente în parte.

Activitățile ce țin de componentele economic și social se referă la procesul de verificare, validare și integrare a datelor primare în sistemul informațional de management al proiectului MAC-P. Aceste date sunt colectate de la companiile beneficiare pentru

perioada de până la participarea în cadrul proiectului.

Activitățile referitoare la componentul ecologic/de mediu al studiului de monitorizare și evaluare vizează, în primul rând, planificarea detaliată a lucrului în teren, setarea experimentelor privind colectarea și analiza indicatorilor aferenți fizicii solului, precum și a experimentelor care vor permite monitorizarea și evaluarea biologiei solului pentru 12 beneficiari din totalul de 60. Astfel, activitățile care se regăsesc în componentul ecologic implică prelevarea de probe de sol, efectuarea de analize de laborator pentru unii din indicatorii de monitorizare și evaluare aprobați. Acești indicatori urmează a fi colectați și cu ajutorul lor se vor completa fișe de monitorizare și evaluare de impact ecologic, numite „pașapoarte” pentru fiecare companie beneficiară. Ace-

te „pașapoarte” vor conține observațiile, notele, comentariile și concluziile experților în monitorizarea și evaluarea impactului de mediu.

De asemenea, toți beneficiarii au primit instruire de la experții ACSA pentru fiecare component: ecologic, economic și social, în scopul autoevaluării rezultatelor în cadrul companiilor. În acest sens, ACSA a organizat 4 sesiuni de instruire pentru reprezentanții a 60 de companii beneficiare de granturi post-investiționale. Sesiunile de instruire au avut drept scop familiarizarea companiilor beneficiare de granturi pentru implementarea practicilor și activităților de MDT cu toate aspectele legate de exercițiul de monitorizare și evaluare în care este antrenată ACSA și echipa de experți, precum și de a instrui și a învăța (teoretic și practic) reprezentanții companiilor

participante despre procesul de auto-monitorizare și auto-evaluare pe care companiile îl vor aplica în cadrul acestui proiect.

Procesul de monitorizare și evaluare cuprinde două runde: perioada de până la participarea în proiect și perioada de la finele proiectului. Aceste etape sunt destul de complexe și implică colectarea de date de la beneficiari pentru seturi de indicatori aferenți fiecărui component amintit mai sus. După colectare, verificare și validare acești indicatori

sunt încorporați în Sistemul Informațional de Management MAC-P, în dosarul digital „Monitorizare&Evaluare” al fiecărei companii beneficiare.

La finalizarea procedurii de monitorizare și evaluare proiectul va beneficia de rezultate și analize complexe ale efectelor, impactului și beneficiilor practicilor de MDT aplicate de beneficiarii de granturi în cadrul entităților lor economice.

Pentru mai multe detalii accesați: www.campu.md